SZÉKELY NÉPBALLADÁK

VIRÁGIM, VIRÁGIM DRÁGA SZÉP VIRÁGIM

ERDÉLYI GONDOLAT KÖNYVKIADÓ

VIRÁGIM, VIRÁGIM, DRÁGA SZÉP VIRÁGIM

Székely népballadák
I.

Erdélyi Gondolat
Gyermekkönyvtár

Sorozatszerkesztő:
Beke Sándor

VIRÁGIM, VIRÁGIM, DRÁGA SZÉP VIRÁGIM

Székely népballadák

I.

Válogatta, gondozta,
az előszót írta,
szómagyarázattal ellátta
RÁDULY JÁNOS

Erdélyi Gondolat Könyvkiadó
Székelyudvarhely 2010

AZ ERDÉLYI GONDOLAT
SZERKESZTŐBIZOTTSÁGA

BEKE SÁNDOR (igazgató)
BRAUCH MAGDA
CSEKE GÁBOR
CSEKE PÉTER
CSIRE GABRIELLA
FODOR SÁNDOR
GÁBOR DÉNES
JANCSIK PÁL
NAGY PÁL
P. BUZOGÁNY ÁRPÁD
PÉNTEK JÁNOS

© Ráduly János, 2010
© Erdélyi Gondolat Könyvkiadó, 2010

A borító illusztrációját
Abonyi Mária
készítette

A borítót
Beke Sándor-Olivér
tervezte

ISBN 978-606-534-011-4

SZÉKELY NÉPBALLADÁINK

(I)

Az első kérdés, amely azonnal válaszra vár: mi a népballada? Körülírásával, meghatározásával a magyar népköltészeti kutatásban Greguss Ágost (1825–1882) foglalkozott behatóan. Első megfogalmazása évtizedekig meg is honosodott a köztudatban: „tragédia dalban elbeszélve." Csakhogy az úgynevezett vígballadákra már nem lehetett érvényes ez a felfogás, így ugyancsak ő tovább fejlesztette meglátásait: a népballada lehet „dráma, dalban elbeszélve" is. És hogy ne maradjanak ki a lírai balladák sem, Greguss bevezette a „drámai dal" fogalmát. Mert például a siratóballada lírai jellegű (lásd a *Három árva* típust), de a megénekelt alaphelyzet mégis csak szomorú, tragikus (Greguss Ágost: *A balladáról.* Pest, 1865. Negyedik kiadás: 1907).

Aztán fokozatosan kikristályosodott a pontosabb meghatározás: „… eredendő *(kis) epikai* műfaj: történetet énekel meg" (kiemelés tőlem: R. J.). A megfogalmazás Katona Imrétől származik, ő írta a *Ballada* című fejezetet a Voigt Vilmos szerkesztette *A magyar folklór* című, összefoglaló kiadványban (Budapest, 1998). Persze, a köznép, maguk az énekesek másként nevezték a műfajt: Majlát Józsefné Ötvös Sára kibédi énekesem „történelmes énekként" emlegette.

Mikor keletkezett a népballada?

Általános a vélemény: a népballada a hőséneket váltotta fel, első „megvillanásai" a XIII. század végéről valók, kiteljesedése a XIV–XV. századra tehető, míg virágzásának kora a XIX. század végéig tartott. Napjainkra már halódó műfajjá vált. Kézenfekvő utalnunk a következő megállapításra: „… a folkloristának 20-25 embert kell megkérdeznie, amíg egy hagyományos balladára talál, föltéve, ha bármilyen darabbal megelégszik. Ha egy *Molnár Anna*-féle ritkaságot keres, 333 embert, ha pedig egy *Barcsai*-féle régiség után kutat, több mint ezer embert kell végigkérdeznie, amíg eredményre jut" (Faragó József — Ráduly János: *A népballadák egy romániai magyar falu mai köztudatában.* Ethnographia, 1969/4. sz. Budapest, 1969).

Még egy dologra utalnunk kell: a népballada elsősorban szövegkategóriai műfaj. Katona Imre írta említett tanulmányában: „A balladá-

nak azonban a legritkább esetben van saját dallama, inkább az epikától vagy a lírától kölcsönzi."

Jelen kiadványunk is szövegközpontú, de hozzátesszük: a legszebb, a lehető legépebb változatokat vonultatjuk föl a könyv lapjain.

Miről szólnak a népballadák?

A nemzetségi társadalom felbomlásával új konfliktushelyzetek adódtak: egyén és egyén, egyén és család, család és más család, egyén és közösség összeütközései léptek „előtérbe". Az 1966-ban megtartott nemzetközi értekezleten nagyjából kikristályosodott az a keret, amelybe a nemzeti csoportokat el lehet helyezni: mitikus-mágikus, vallásos, szerelmi, családi, társadalmi, történelmi, hősi vállalkozásokról stb. szóló *elbeszélő költemények*.

Csanádi Imre — Vargyas Lajos állapította meg a *Barcsai*-ballada kapcsán: „Komor szépségű, páratlan drámai erejű ballada — egy számunkra idegen kor, egy féktelen indulatokat szabadjára eresztő társadalom erkölcsi felfogásának jegyében született."

Mostani könyvünk teljes anyaga ezt a balladai komorságot, a felfokozott tragikum állapotát tükrözi. A szövegek jobbára régi, nagyon régi motívumokat, történeteket dolgoznak fel.

A *Kőműves Kelemenné* az ősi emberáldozatról szól, a *Barcsai*-balladában „… hősének árulásról szóló, megfelelő részletei váltak balladává." *A rabolt feleség* epikuma az ősi feleségrablás „szokásáig" (is) visszavezethető. *A két királygyermek* cselekménye az ókori görögökig nyúlik vissza, a *Júlia szép leány* pedig a középkori látomásirodalom „lenyomata". Tehát vallásos hang hatja át. Aztán következnek a feudalizmus korára sajátosan jellemző társadalmi, családi konfliktusok (*Kádár Kata*, *A nagy hegyi tolvaj*, *Szegény Szabó Orzsik*, *Bíró szép Anna*, *Budai Ilona* stb.).

Jelen válogatásunk során a következő kiadványokat hasznosítottuk:

Faragó József: *Ószékely népballadák* (Bukarest — Kolozsvár, 1998).

Albert Ernő — Faragó József: *Háromszéki népballadák* (Bukarest, 1973).

Ráduly János: *Kibédi népballadák* (Bukarest, 1975).

Ráduly János: *Elindultam hosszú útra.* A kibédi Majlát Józsefné Ötvös Sára népballadái (Bukarest, 1979).

Ráduly János: *Siratóim lesznek az égi madarak* (Székelyudvarhely, 2004).

Pozsony Ferenc: *Álomvíz martján.* (Bukarest, 1984).

Nyilván, a korán (régebben) lejegyzett székely balladaváltozatokat a Faragó-kötetből vettük át, ugyanis munkája „összesítő válogatás", amelyet kimerítő bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel látott el.

Pár szót közlésünk módjáról. A szövegeket sorszámoztuk, a balladacímet a zárójeles balladatípus címe követi. Az epikumok végén elengedhetetlennek éreztük a következő adatok feltüntetését: helység és széki megjelölés, forrásanyag (itt a kötetekbeli sorszámot is „adjuk"), valamint a gyűjtő neve. A többi adalék megtalálható a használt gyűjtemények jegyzetanyagaiban.

Hinni merjük, hogy a bemutatott szövegek megnyerik mind a felnőttek, mind a fiatalabb olvasók figyelmét. Az utóbbi időben divattá váltak — például — a szavalóversenyek és a balladaestélyek szervezése. Magam tanúsíthatom: mind az V–VIII., mind a líceumi tanulók szavalóversenyein népballadák is elhangzanak. A népballadaismeret tehát általános műveltségünk szerves része.

Ráduly János

1

Kőműves Kelemenné

(A falba épített feleség)

Elindultunk, elindultunk, tizenkét kőmíves
Híres torony helyré, híres torony rakni.

Kit frustokkor raktak, ebédre leomlott,
Kit ebédkor raktak, estére leomlott.

Kőműves Kelemen nagy hanggal kiáltja:
— Istenem, Istenem, mi ennek az oka,

Hogy a híres tornyunk nem akar megállni,
Hogy a híres tornyunk nem akar megállni?

Kőműves Kelemen nagy hanggal kiáltja:
— Kinek felesége hamarább idejő,

Fogjuk meg jó kurtán, vagdaljuk jó aprán,
Keverjük mész közi, rakjuk kőfal közi!

Hátha híres tornyunk ezzel meg fog állni,
Hátha híres tornyunk ezzel meg fog állni.

— Istenem, Istenem, mi legyen az oka,
Istenem, Istenem, mi legyen az oka:

Sem szél nem fuvinta, sem meg nem akada,
Mégis a kötényem kétfelé szakada.

Józsi, Józsi szolgám, fogd bé hat lovamot,
Fogd bé hat lovamot sárigződ hintómba!

Az ostor a tehéd, a gyeplő a tehéd,
Eresszed, hogy menjünk, hamarább érkezzünk!

Kőműves Kelemen még messziről lássa
Hat lovát, hintóját, feleségit magát.

— Istenem, Istenem, adj kénköves esőt,
Hogy a feleségem ne tudjon eljönni!

— Asszonyom, asszonyom, félútig eljöttünk,
Félútig eljöttünk, talán térjünk vissza!

— Nem szoktam, nem szoktam, Józsi, Józsi szolgám,
Félútig eljönni, onnat visszatérni.

Józsi, Józsi szolgám, csapjad hat lovadot,
Eresszed, hogy menjünk, hamarább érkezzünk!

Jó estét, jó estét, Kőműves Kelemen,
Jó estét, jó estét, Kőműves Kelemen!

Istenem, Istenem, mi ennek az oka?
Háromszor köszöntem, egyszer sem fogadta!

Kőműves Kelemen nagy hanggal kiáltja:
— Fogjátok jó kurtán, vagdaljátok aprán!

Keverjük mész közi, rakjuk kőfal közi,
Hátha híres tornyunk ezzel meg fog állni!

— Halljátok, halljátok, tizenkét kőműves,
Csak egy negyedórát engedjetek nekem.

Búcsút vegyek én most asszonybarátimtól,
Asszonybarátimtól, a kicsi fiamtól.

Hát azt ki szoptassa, hát azt ki fereszti,
Hát azt ki szoptassa, hát azt ki fereszti?

Záporesők hullnak, azok megszoptatják,
Lenge szelek fújnak, azok elringatják.

(Ikafalva, Háromszék. Pozsony 1984, 1. Pozsony F. gyűjtése)

2

Barcsai

(A megégetett asszony)

— Édesapámuram, édesapámuram,
Édesanyámasszony Barcsait szereti.

— Ne hidd, jámbor uram, mer részeg a gyermek,
Mer részeg a gyermek, s nem tudja, mit beszél.

— El is fogok menni nagy ország kerülni,
Vissza fogok jönni, ablak alá állni.

Nyiss ajtót, nyiss ajtót, kedves feleségem!
— Nyitok, mindjár nyitok, kedves jámbor uram!

Török karton ruhám hogy vessem magamra,
Bagariás cipőm hogy húzzam lábomra.

Nem várhatta vége-hosszát, berúgta a ház ajtóját,
Nem várhatta vége-hosszát, bérúgta a ház ajtóját.

— Mit eszünk, mit eszünk, kedves feleségem?
— A vakablakon van a borsós malachús.

— Nem kell nékem, nem kell senki maradékja,
Csak a nagy ládából dió és mogyoró!

— Kedves jámbor uram, konyhában forgolódtam,
S elveszett, elveszett a nagy láda kócsa.

Nem várhatta vége-hosszát, bérúgra a láď ódalát
Kifordula onnan, kifordult Barcsai.

Megfogta a haját, a küszöbre húzta,
Nyakát ketté vágta, feje elgurula.

— Kedves feleségem, három halál közül,
Három halál közül melyiket választod:

Favágó tőke lész, húsvágó tőke lész,
Vagy tizenkét asztali vendégednek vígan gyertyát tartol?

— Kedves jámbor uram, kedves jámbor uram,
Asztali vendégnek vígan gyertyát tartok.

— Hozzátok, gyermekek, a viasszos vásznot,
Fejénél megkezdjük, sorkáig tekerjük!

Fejénél megkezdjük, sorkáig tekerjük,
Sorkánál meggyújtsuk, fejéig égessük!

Minden vegyen példát róla, hogy van a kurvának dóga,
Minden vegyen példát róla, hogy van a kurvának dóga!

(Kibéd, Marosszék. Ráduly 1979, 1. Ráduly J. gyűjtése)

3

Szegény kicsi Erzsi

(A rabolt feleség)

— Jó estét, jó estét, szegény kicsi Erzsi.
— Jó estét, jó estét, szép kapitány úrfi.

— Gyere el, gyere el, feleségem leszel,
Gyere el, gyere el, gazdag asszony leszel.

— Nem menyek, nem menyek, szegény leány vagyok,
Szegény leány vagyok, apámot se hagyom.

— Kísérj ki, kísérj ki, szegény kicsi Erzsi.
— Kísérlek, kísérlek, szép kapitány úrfi.

Szép kapitány úrfi felpattant a lóra,
Szegény kicsi Erzsit el is elrabolta.

— Hova mész, hova mész, szép kapitány úrfi?
— Csak ide, csak ide, a nagy erdő közi.

Kősziklaházamban feleségem leszel,
Rablótársaimnak a pajtása leszel.

— Mér hoztad, mér hoztad, szép kapitány úrfi,
Esküvőre hoztad, vagy a fejét venni?

— Esküvőre hoztam, lesz a feleségem,
Esküvőre hoztam, lesz a feleségem.

Tizenkét az óra, menni kell az útra,
Menni kell az útra, ember-gyilkolóra.

— Itt maradsz itt maradsz, szegény kicsi Erzsi,
Holnap álló délig vissza fogunk jönni.

— Istenem, Istenem, hogy lehet megszokni,
Egész életemet búval eltölteni.

Búval eltölteni, bánattal ruházni,
Ha meghalok, ki fog jajszóval siratni.

Megsiratnak engem az égi madarak,
S el is eltemetnek az erdei vadak.

Mi lehet, mi lehet kincses kamarába?
— Hét leány, hét leány vagyon bépockolva.

Istenem, Istenem, a nyolcadik leszek,
Istenem, Istenem, a nyolcadik leszek.

Másnap a nagy erdőt katonaság szállja,
Szegény kicsi Erzsit halva megtalálja.

(Kibéd, Marosszék. Ráduly 1975, 10. Ráduly J. gyűjtése)

4

Kis Júlia

(Két királygyermek)

— Hallod-e, te királyúrfi,
Gyere este guzsalyasba.
— Nem mehetek, te királylány,
Hogy juthatnék túl a Dunán?
Este későn sötét leszen,
S a Dunába beléesem.

— Vagyon nekem szövétnekem,
Tornácomba kitétetem,
S meg is gyújtom, mihelyt lehet,
Világánál átaljöhetsz. —

Megindula királyúrfi
Este későn guzsalyasba,
S beléesék a Dunába,
A Dunának közepibe.

Úgy sír, úgy sír királyleány,
Királyleány, kis Júlia.
Szóval kérdi asszony-anyja:
— Mér sírsz, fiam, kis Júlia?

— Hogyne sírnék, asszony-anyám,
Elvesztettem gyöngyös pártám,
Beléesett a Dunába,
A Dunának közepibe.

— Vagyon nekem gyöngyös pártám,
Azt én mindjárt neked adom.
— Nem kell nekem senki másé,
Csak kell nekem a magamé.

— Hallod-e, te asszony-anyám,
Hívassuk fel Bíró Jankót,

Bíró Jankót, vízibúvárt,
Hogy fogja ki gyöngyös pártám…

Hallod-e, te Bíró Jankó,
Vedd ki az én gyöngyös pártám!
— Nem kapok én gyöngyös pártát,
Csak kapok én király fiát.

— A kell, a kell, Bíró Jankó,
Bíró Jankó, vízibúvár!
Hozd fel ide palotámba,
Tedd fel ide én ágyamba. —

Úgy sír, úgy sír királyleány,
Királyleány, kis Júlia,
Neki szíve meghasada,
Mindjárt szörnyű halált hala.

Az egyiknek csináltattak
Fehér márványkő koporsót,
A másiknak csináltattak
Vörös márványkő koporsót.

Virágos kertbe temették,
Egymás mellé elültették.
Az egyikre palántáltak
Fejér csíkos tulipántot,

A másikra palántáltak
Tiszta vörös tulipántot,
S addig s addig nevelkedtek,
Amíg összeölelkeztek.

(Udvarhelyszék. Faragó 1998, 9. Gálfi Sándor gyűjtése)

5

Molnár Anna

(Az elcsábított anya)

— Gyere velem, Molnár Anna,
Ruhát veszek vasárnapra.
— Nem megyek én, jó katona,
Vagyon ruhám vasárnapra.

— Gyere velem, Molnár Anna,
Csizmát veszek vasárnapra.
— Nem megyek én, jó katona,
Vagyon csizmám vasárnapra.

— Gyere velem, Molnár Anna!
— Nem megyek én, jó katona,
Jámbor uram az erdőben,
Kicsi fiam a bölcsőben. —

Elindula Molnár Anna,
Mennek ők a császárúton.
Megtekintnek egy magas fát,
Leültek az árnyékába.

— Anna, Anna, Molnár Anna,
Nézz egy kicsit a fejembe.
Nézz fejembe, Molnár Anna,
De ne nézzél fel a fára. —

Feltekintett Molnár Anna
Nagy magas fa tetejére,
Ott láta ő sok szép fejet,
Aj de nagyon megrettene!

Felébredt a jó katona,
S fejét vette Molnár Anna.
Felöltözött gúnyájába,
Térdig érő angliába.

Hazamene falujába
S megálla az udvarába.
— Hallod-e, te jámbor gazda,
Adsz-e szállást éjszakára?

— Nem adhatok, jó katona,
Itt hagyott a feleségem.
— S ha megjönne, megvernéd-e,
Még éltibe felvetnéd-e?

— Meg se szidnám, meg se verném,
Még éltibe fel sem vetném.
— Hallod-e, te jámbor gazda,
Van-e jó bor a faluba?

Ha van jó bor a faluba,
Hozz egy kupát vacsorára.
— Nem hozhatok, jó katona,
Nagyon sír a kicsi fiam.

— Eridj, eridj, elalítom,
Elalítom, elringatom. —
S míg az ura borért jára,
Kicsi fiát megszoptatta.

(Szováta, Marosszék. Faragó 1998, 40 c. Puskás Mária gyűjtése)

6

Júlia szép leány

(A mennybe vitt leány)

Júlia szép leány egykoron kimöne
Búzavirág szödni a búzamezőbe.
Búzavirág szödni, koszorúba kötni,
Koszorúba kötni, magát ott mulatni.

Föl is föltekinte a magoss egekbe,
Egy szép gyalogösveny hát ott jődögel le,
Azon ereszködék fodor fejér bárány,
A napot s a hódat szarva között hozván.

A fényös csillagot a homlokán hozta,
Két szép aranyperec, aj, a két szarvába,
Aj, a két ódalán két szép égő gyertya,
Mennyi szőre-szála, annyi csillag rajta.

Szóval mondja neki fodor fejér bárány:
— Meg ne ijedj töllem, Júlia szép leány!
Mett most esött héja szüzek seröginek,
Ha eljőnél velem, én oda vinnélek
A mennyei karba, a szent szüzek közi,
Hogy bételnék vele azok kegyös rendi.

A mennyei kócsot adnám a kezedbe,
Első kakasszókor jőnék nözésödre,
Másod-kakasszókor tégöd megkérnélek,
Harmad-kakasszókor tégöd elvinnélek. —

Az anyjához fordul Júlia szép leány,
Szóval mondja neki: — Anyám, édösanyám,
Én is csak kimönék búzavirág szödni,
Búzavirág szödni, koszorúba kötni,
Koszorúba kötni, magamot mutatni.

Föl is föltekinték a magoss egekbe,
Egy szép gyalogösveny hát ott jődögel le,
Azon ereszködék fodor fejér bárány,
A napot s a hódat szarva között hozván.

A fényös csillagot a homlokán hozta,
Két szép aranyperec, aj, a két szarvába,
Aj, a két ódalán két szép égő gyertya,
Mennyi szőre-szálla, annyi csillag rajta.

Szóval mondja neköm fodor fejér bárány:
„Meg ne ijedj töllem, Júlia szép leány!
Mett most esött héja szüzek seröginek,
Ha elmönnék vélle, hogy odavinnének
A mennyei karba, a szent szüzek közi,
Hogy bételnék velem azok kegyös rendi.

A mennyei kócsot a kezembe adja,
Első kakasszókor jőnek látásomra,
Másod-kakasszókor ingömöt megkérnek,
Harmad-kakasszókor ingömöt elvisznek."
Sirass, anyám, sirass, éltömbe hadd halljam,
Hadd halljam éltömbe, hogy siratsz hótomba!

— Leányom, leányom, virágos kertömbe
Első raj méhömnek gyönge lépecskéje,
Gyönge lépecskének sárguló viassza,
Sárog viasszának fődön futó füstje,
Fődön futó füstje s mennybe ható langja! …

A mennyei harang húzatlan szólalék,
A mennyei ajtó nyitatlan megnyílék,
Jaj, az én leányom oda bévezeték!

(Korond, Udvarhelyszék. Faragó 1998, 60. Kriza J. közlése)

7

Budai Ilona

(A szívtelen anya)

Budai Ilona ablakba könyökle,
Hallja, hogy ellenség rabol a környékbe.
Csak eszibe juta kéncsös küs ládája,
S kéncsös küs ládáját hónya alá fogja,
Hajadon küs lányát jobb kezin vezette,
Futkosó küs fiát bal kezire vötte.

Mönyön, mönyön, mönyön sűrű fenyves erdőn,
Egy fölhagyott úton, sütét röngetegön,
Hát mintha hallaná lovak dobogását,
S csakhamar letöszi hajadon küs lányát.

Hajadon küs lánya ilyenképpen síra:
— Anyám, édösanyám, ne hagyj el az útba,
Essék meg a szüved, ne hagyj itt ingömöt!
— Bizony itt hagylak én, leányom, tégödöt,
Mett leán helyibe leánt ad az Isten,
De pénzöm helyibe ingyen nem ad Isten!—

Mönyön, tovább mönyön sűrű fenyves erdőn,
A fölhagyott úton, sütét röngetegön,
Hát mintha hallaná lovak dobogását,
S csakhamar letöszi futkosó küs fiát.

Futkosó küs fia ilyenképpen síra:
— Anyám, édösanyám, ne hagyj el az útba,
Essél meg a szüved, ne hagyj itt ingömöt!
— Bizon itt hagylak én, édös fiam, tégöd,
Mett fiú helyibe fiút ad az Isten,
De pénzem helyibe ingyen nem ad Isten! —

Mönyön, tovább mönyön sűrű fenyves erdőn,
Az elhagyott úton, sütét röngetegön,
Míg eljuta végre egy szép tágas rétre,
Hát egy bivaltehen azon jődögel le,
Az idei bornyát szarva között hozza,
A tavalyi bornyát maga után rítta.

Ezt hogy megpillantá Budai Ilona,
A fődre borula, keservesön síra,
Keservesön síra, kárhoztatá magát:
— Az oktalan állat nem hagyja el bornyát!
Istenem, Istenem, én édös Istenem,
Hát én lelkös lévén, hogy hagyám gyermekem?! —

Aval visszafordult a nagy fenyves erdőn,
Az elhagyott úton, sütét röngetegön,
Csakhamar elérte s odanyújtá ujját,
S híni kezdé szépön az ő kicsi fiát.
— Bizon nem mönyök én, mett nem vótál anya,
Ha a' löttél vóna, itt nem hattál vóna!—

Mönyön, tovább mönyön a nagy fenyves erdőn,
A fölhagyott úton, sütét röngetegön,
Csakhamar elérte s odanyújtá ujját,
S híni kezdé szépön hajadon küs lányát.
— Bizon nem mönyök én, mett nem vótál anya,
Ha a' löttél vóna, itt nem hattál vóna!—

Hogy ezt így hallotta, ilyenképpen síra:
— Immán olyan vagyok, mint út mellett a fa,
Aki ott elmönyön, ágaimot rontsa,
Ágaimot rontsa s a sárba tapossa!

(Udvarhelyszék, Fejér-Nyikó melléke. Faragó 1998, 41 a. Kriza J. közlése)

8

Kádár Kata

(Két kápolnavirág)

— Engedje mög, édösanyám,
Édösanyám, Gyulainé,
Hadd vegyem el Kádár Katát,
Kádárnénak szép leányát!

— Nem engedem, édes fiam,
Édes fiam, Gyula(i) Márton.
Elég vagyon nagy uraknak,
Végy el abból tés is egyet!

— Nem kell nekem, édösanyám,
Nagy uraknak szép leánya,
Csak kell nekem Kádár Kata,
Kádárnénak szép leánya.

Hol vagy, hol vagy, jó kocsisom,
Nyergeld meg a hátas lovom! —
Felfordul a szürke lóra,
Úgy indul a hosszú útra.

Ezt meglátta Kádár Kata,
Kaput nyitott Kádár Kata.
— Ne nyiss kaput, Kádár Kata,
Mett nem azért jöttem én ma,

Mett nem azért jöttem én ma,
Hogy itt veled mulatozzak,
Hanem azért jöttem én ma,
Hogy tőled végbúcsút vegyek.

— Állj meg, állj meg, Gyula(i) Márton,
Hogy adjak egy fehér ruhát.
Véres lesz a fehér ruha,
Akkor tudd meg, hogy meghótam! —

Beletevé tarsolyába,
Úgy indula hosszú útra.
Egyszer néz a tarsolyába,
S vérré vált a fehér ruha!

Aval csak visszafordula
S talált egy szőlőpásztorra.
— Jó napot, te szőlőpásztor.
— Hozta Isten, Gyula(i) Márton.

— Mondd meg nekem, szőlőpásztor,
Mi hír vagyon a faluba?
— Semmi rosszat nem hallottam,
De kelmednek elég rossz van:

Elvesztették Kádár Katát,
Kádárnénak szép leányát,
Belevették a nagy tóba,
A feneketlen nagy tóba.

— Jere velem, szőlőpásztor,
Feneketlen tó martjára,
Neked adom szürke lovam,
Szürke lovam, paripámat.—

Elmenének a nagy tóhoz,
Feneketlen tó martjára.
— Itt vagy-e, szólj, Kádár Kata,
Kádárnének szép leánya?

— Itt vagyok, Gyulai Márton,
Itt vagyok, de már meghalok.—
Beleszökék a nagy tóba,
A feneketlen nagy tóba.

Meghallá ezt Gyualiné,
Vízi búvárt kerestete,
Mind a kettőt kivéteté
Feneketlen tó martjára.

Az egyiknek csináltatott
Fehér márványkő koporsót,
A másiknak csináltatott
Sárga márványkő koporsót.

Az egyiket temetteté
Az oltárnak elejibe,
A másikat temetteté
Az oltárnak háta megé.

Az egyiken emelkedék
Levél nélkül rozsmarinszál,
A másikon emelkedék
Szára nélkül szép szegfűszál.

Azok mindaddig nőlének,
Míg összeölelkezének.
Meglátá ezt Gyulainé
S mind a kettőt leszakasztá.

Szóval mondja Márton fia:
— Átkozott légy, édösanyám!
Éltünkben sem hagytál békét,
Hótunk után sem hagysz békét.

Víz előtted megáradjon,
Sár utánad felfakadjon,
Az ég téged meg ne áldjon,
Az ég téged meg ne áldjon!

A kenyered kővé váljék,
Mosdóvized vérré váljék,
Törülköződ meggyulladjon,
Tőle orcád lángra gyúljon!

(Faragó 1998, 16 c. Bartalus István közlése)

9

A nagy hegyi tolvaj

(A zsiványfelesége)

— Istenem, Istenem,
Áraszd meg a vizet,
Hogy írjak levelet
Apámnak s anyámnak.

Kihez adott engem,
Kihez adott engem:
Nagy hegyi tolvajnak,
Híres nagy tolvajnak,

Aki most is ott van
Keresztút állani,
Egy vereshagymáért
Emberlelket venni.

— Nyits ajtót, nyits ajtót.
Asszonyság, feleség!
Nyits ajtót, nyits ajtót,
Asszonyság, feleség!

Mét sírtál, mét sírtál,
Asszonyság, feleség?
— Nem sírtam, nem sírtam,
Édes jámbor uram,

Kamrában tüzelek,
Cserefát égetek,
Cserefának füstje
Húzta ki a könyvem.

— Istenem, Istenem,
Mit lehet most tenni,
Az én jó asszonyom
Minek ajánlkozik?

Annak, megöljelek,
Vagy hogy meglőjelek,
Vígon gyertyát tartol
Hét asztal vendégnek?

— Abba ajánlkozom,
Abba ajánlkozom:
Hét asztal vendégnek
Vígon gyertyát tartok.

Fehérített gyóccsal
Szépen bétekerik,
Bészurkozzák testit,
Gyenge fehér testit.

Nekitette gyufát
Szép gyenge testinek,
Vígon gyertyát tartott
Hét asztal vendégnek.

(Ozsdola, Háromszék. Pozsony 1984, 10. Pozsony F. gyűjtése)

10

Görgei Mihályné

(A gazdag asszony anyja)

— Elmenyek, elmenyek török országába,
Kisebb leányomnak látogatására,
Kisebb leányomnak látogatására,
Mer én azt hallottam, a szegényt nem szánja.

Jó napot, jó napot, nagyságos kisasszony,
Istállok, istállok csak egy pohár vizet.
Istállok, sitállok csak egy pohár vizet,
Istállok, istállok sorkolat kenyeret.

— Pohár vizeimet minthogy neked adnám,
Inkább, inkább, inkább a fődre önteném!
Sorkolat kenyerem minthogy neked adnám,
Inkább, inkább, inkább a kutyámnak dobnám!

— Mikor kicsi voltál, ki leánya vótál?
Görgei Mihálynak kisebb lánya vótál.
De én annak most is felesége vagyok,
De én annak most is felesége vagyok!

— Neked adom, neked, aranyos hintómot,
Neked adom, neked, pergát gyócsingemet,
Neked adom, neked, aranyos hintómot,
Neked adom, neked, hat szép paripámot!

— Fújja el a szellő pergát gyócsingedet,
Egyék meg a kutyák hat szép paripádot!
Fújja el a szellő pergát gyócsingedet,
Egyék meg a kutyák hat szép paripádot!

(Kibéd, Marosszék. Ráduly 1975, 17. Ráduly J. gyűjtése)

11

Szegény Szabó Orsik

(A gyermekgyilkos leányanya)

Ahol fogva esék szegény Szabó Orsik
Szentistván falvában a bíró házánál,
A bíró házánál, Mezei Mártonnál.

Törvényire kijött három királybíró,
Úgy teszik a törvényt a bíró házárnál,
A bíró házánál, Mezei Mártonnál.

Egyik királybíró jó Kibédi Máté,
Másik királybíró Adorjáni Balázs,
Harmad' királybíró hitetlen Pap János.

Szóval felfeleli jó Kibédi Máté:
— Biz az én törvényem nem öli meg őtet,
Mert én nem hallottam magzatja rívását. —

Szóval felfeleli Adorjáni Balázs:
— Biz az én törvényem sem öli meg őtet,
Mert én sem hallottam magzatja rívását. —

Szóval felfeleli hitetlen Pap János:
— Biz az én törvényem majd is megöleti,
Mert én is hallottam magzatja rívását:
Estve vacsorakor, tizenkét órakor
Csihány közi vágta s a disznóknak adta! —

Azon ahajt szóla a fekete hengér:
— Készülj te is, készülj, szegény Szabó Orsik
A rózsamezőbe, a fővevő helyre! —

Szóval felfelelé szegény Szabó Orsik:
— Halaszd halálomat, te fekete hengér,
Mert a halottnak is hármat harangoznak,
Leányi fejemnek egyet sem kondítnak?!

Istenem, Istenem, a víznek két szélin
Nálamnál szebb sem volt, nálamnál jobb sem volt,
Mért vesztél el engem, átkozott Csog Pétet?!

Ne higgy a legénynek, a hamishitűnek:
Meg szokta ő csalni embernek gyermekit,
[Embernek gyermekit,] asszonynak leányit
Széles pántlikákkal, apró édes csókkal,
Zergő mogyoróval, csattogó dióval.

Istenem, Istenem, jaj be nem gondoltam,
Hogy kamukaszoknyám koporsóm is legyen,
Pacsolyat gyócsruhám szemfedelem legyen! —

Azon ajtón szóla a fekete hengér:
— Készülj te is, készülj, szegény Szabó Orsik!
— Halaszd halálomat, te fekete hengér!

Példa legyen nektek, én leánybarátim,
Én leánybarátim és asszonytársaim,
Hogy így ne járjatok, amint én is jártam!

(Valószínűleg Marosszék. Faragó 1998, 14 a. Kriza J. közlése)

12

Bíró Szép Anna

(A hajdúktól meggyilkolt leány)

— Anyám, édesanyám, milyen álmot láttam,
Szeretőmről láttam, szeretőmről láttam.
Kiáll a kapuba Bíró Szép Annája,
Kiáll a kapuba Bíró Szép Annája.

— Merre mendegeltek, három vitéz hajdú,
Merre mendegeltek, három vitéz hajdú?
— Ki Magyarországra, kidobolt városra,
Ki Magyarországra, kidobolt városra.

— Én társatok leszek, ha meg nem gyilkoltok,
Ha meg nem gyilkoltok meg sem es gyaláztok.
— Gyertek bé, gyertek bé, három vitéz hajdú,
Igyatok, egyetek, három vitéz hajdú.

Esküdjetek fel a csóré kardotokra,
Esküdjetek fel a csóré kardotokra,
Hogy meg nem csúfoltok, meg sem es gyaláztok,
Hogy meg nem csúfoltok, meg sem es gyaláztok.

Bément a szobába Bíró Szép Annája,
Bément a szobába Bíró Szép Annája.
Bíboris köntösit a nyakába vette,
Aranypálcikóját a kezibe vette,

Tíz aranygyűrűjét az ujjába húzta,
Fajolajas kötényt elejibe kötte.
— Ittatok, ettetek, három vitéz hajdú,
Ittatok, ettetek, három vitéz hajdú,

Útnak indulhatunk, három vitéz hajdú,
Útnak indulhatunk, három vitéz hajdú.
Mennek, mendegelnek Bíró Szép Annáék,
Mennek, mendegelnek Bíró Szép Annáék.

Mennek az erdőn át, az erdőn átmennek,
Fajolajas kötény elejibe esett.
— Istenem, Istenem, mi lesz vaj ma velem,
Istenem, Istenem, mi lesz vaj ma velem?

Három vitéz hajdú összetanakozott:
— Öljük meg, öljük meg Bíró Szép Annáját,
A legküsebb hajdú szóból azt felelte:
— Mire esküdtetek csóré kardotokra,

Hogy meg nem bántsátok, meg sem gyalázzátok.
A másik két hajdú szóból azt feleli:
— Öljük meg, öljük meg Bíró Szép Annáját,
Diófalevélbe belé es temessük.

Megölték mán szépen Bíró Szép Annáját,
Diófalevélbe bé es temették mán.
Mennek, mendegelnek úti korcsomáig,
Mennek, mendegelnek úti korcsomáig.

Aranyszőrű paripa útra meg van kötve,
Aranyszálú legény benn a korcsomában.
— Gyertek bé, gyertek bé, három vitéz hajdú,
Gyertek bé, gyertek bé, három vitéz hajdú.

Mit csináltatok tük Bíró Szép Annának,
Mit csináltatok tük Bíró Szép Annának?
A legküssebb hajdú szóból azt feleli:
— Két rabló ölte meg Bíró Szép Annáját.

El es mennek oda Bíró Szép Annához,
Ahol megölték mán Bíró Szép Annáját.
— Vedd el magad, hajdú, aranyszőrű lovam,
Innet az Annámtól ingem nem választnak.

Aranyszálú legény magát ott megölte,
Bíró Szép Annáját a karjára vette.
Egyiket temették ótár háta megi,
Másikot temették ótár elejibe.

Egyiken nőtt vala márvány csemetecske,
Másikon nőtt vala arany csemetecske.
Nőttek, nőttek, nőttek a toronyon fejül,
Addig növelkedtek, esszeölelkeztek.

(Esztelnek, Háromszék. Pozsony 1984, 27. Pozsony F. gyűjeése)

13

Leányok, leányok

(A megesett leány)

— Leányok, leányok, rajtam tanuljatok,
A legénnek csókot, párost ne adjatok,

Mert ha párost adtok, meglátszik rajtatok,
Kilenc hónap múlva meggyűl a bajotok.

Én is párost adtam, s ezerszer megbántam,
S ágyba a párnámon sok könnyet hullattam.

Istenem, istenem, mi lelt meg engemet,
Három sing pántika nem ér át engemet?

Eddig csak kettő vót, azon is csukor vót,
De már most három van, s azon is csak bog van.

Istenem, istenem, mi lelt meg engemet,
Hogy az én kötényem elülről rövid lett?

Szabó nem jól szabta, varró nem jól varrta,
Vagy az én szeretőm szerelme okozta?

Szabó is jól szabta, varró is jól varrta,
Csak az én szeretőm szerelme okozta.

— Leányok, leányok, innen elvigyétek,
Innen elvigyétek, börtönbe vessétek!

— Anyám, édesanyám, csak azt engedje meg,
Szobámba menjek bé, ruháim nézzem meg.

Ruháim, ruháim, drága szép ruháim,
Földre lehulljatok, engem takarjatok!

Anyám, édesanyám, csak azt engedje meg,
Kertembe menjek bé, virágim nézzem meg.

Virágim, virágim, drága szép virágim,
Földre boruljatok, értem zokogjatok!

— Jó estét, jó estét, te barna kisleán,
Mér vagy oly szomorú,
Talán a vacsorád nemigen jólesett?

Hoztam egy icce bort, igyál hát belölle,
Hogy a te bús szíved vidulna meg tölle!

— Nem kell a te borod, idd meg, ha gondolod,
Ha nem sajnáltad a szép leányságomat.

Szép leányságom a talpad alá tetted,
Szép piros pántikám örökre letettem.

— Addig sajnáltalak, míg megcsalhattalak,
De már most nem kellesz, örökre itt hagylak.

(Dálnok, Háromszék. Albert — Faragó 1973, 27. Faragó J. gyűjtése)

14

Csáki Erzsi

(A halálra táncoltatott leány)

— Jó estét, jó estét, szép Csáki asszonyság,
Hol van az én Erzsi babám, aki máma nállam járt?

— Lefeküdt, lefeküdt szép paplanyos ágyába.
— Hát az én Erzsi babám hogy aluszik magába?

Keltse fel, keltse fel, s eressze el a bálba,
Piros bársony cipőjét (is) húzza fel a lábára.

Fel is kelt, fel is kelt, s el is készült a bálba,
Tíz pár aranygyűrűjét felhúzta az ujjára.

— Jó estét, jó estét, kocsmárosné asszonyság,
Hol van az a két betyár, aki máma nállam járt?

— Menjen be, menjen be, üljön le a diványra.
Aztán az a két betyár rákacsint a cigányra:

— Húzzátok, cigányok, reggeli négy óráig,
Hogy mulassa ki magát Erzsi babám hajnalig!

— Eressz ki, eressz ki magamot kihűteni,
Piros bársony cipőmből piros vérem öntsem ki.

— Ne menj ki, ne menj ki magadot kihűteni,
Tíz pár aranygyűrűdöt mutasd, lássam ragyogni.

Verje meg az Isten azt az édesanyát,
Aki este bálba elengedi lányát.

Este elengedi, s reggelig nem lássa,
Reggelig hat órakor halva megtalálja.

Harangoznak délre, nem tizenkettőre,
Csáki bíró lányát viszik a temetőbe.

— Nyissátok ki, nyissátok ki ződ leveles kapumot,
Hogy vigyék ki rajta Erzsi nevű lányomot.

Csáki bíróné lánya el van már temetve,
De azért a szép szeme soha sem lesz felejtve.

(Kibéd, Marosszé. Ráduly 1975, 23. Ráduly J. gyűjtése)

15

Fehér László

(A halálra ítélt húga)

Fehér László lovat lopott
A fekete halom alatt.
Nagyot csattint az ostora,
Elhallatszott Bécs városba.

Megtudta azt fehér Anna,
Hogy a bátyja el van fogva.
Odaszaladt a börtönhöz,
A börtönnek ablakához.

— Bátyám, bátyám, édes bátyám,
Aluszol-e, vagy meghóttál?
— Nem aluszok, ébren vagyok,
Most is rólad gondolkozok.

— Elmegyek horvát bíróhoz,
Megszabadítalak én most.
— Ne menj, ne menj, édes húgom,
Mert huncut a horvát bíró.

— Bíró uram, bíró uram,
Engedje ki a testvérem
— Háljál velem az éjszaka,
Bátyád kijön virradóra.

Ott hált véle az éjszaka,
Hogy a bátyját szabadítsa.
Reggel a börtönhöz futa,
Az ablakon bekiálta:

— Bátyám, bátyám, édes bátyám,
Aluszol-e, vagy meghóttál?
Aluszol-e, vagy meghóttál,
Szabadulásodra jöttem.

Kiszól onnan egy katona:
— Ne itt keresd a bátyádot,
Ott a fekete erdőbe,
Akasztófa tetejébe.

— Átkozott légy, horvát bíró,
Elvetted a lányságomat,
Elvetted a lányságomat,
Megöletted a bátyámat.

Ne fogadja főd testedet,
Se az ég a te lelkedet,
Téged is úgy felhúzzanak,
Akasztófára rakjanak.

(Kibéd, Marosszék. Ráduly 2004, 28. Ráduly J. gyűjtése)

16

Diófának három ága

(A három árva)

— Diófának három ága,
Hová mész, te három árva?
— Menyek az anyám sírjára,
Ott lefekszem utoljára.

— Igaz árva, három árva,
Adok nektek három vesszőt,
Adok nektek három vesszőt,
Sújtsátok meg a temetőt.

— Ó, te anyám, édesanyám,
Aki gondot viselt reám.
Ó, te anyám, mit csináljak,
Árva fejem hová hajtsam?

Teszem az anyám sírjára,
Ott megnyugszom utoljára.
— Kelj fel, anyám, ne aludjál,
Mer az idő téged nem vár.

— Ó, te fiam, nem kelhetek,
Nehéz főd nyomja testemet.
Nehéz főd nyomja testemet,
Közétek már nem mehetek.

— Ingem anyám megátkoztál,
Többet átkot ne mondj reám.
Amit mondtál, elégedj meg,
A nagy Isten fizessen meg.

(Kibéd, Marosszék. Ráduly 2004, 33. Ráduly J. gyűjtése)

17

Jöjjön haza, édesanyám

(A rossz feleség)

— Jöjjön haza, édesanyám,
Mer beteg az édesapám.
— Eredj, édes jó leányom,
Én is mindjár menyek,
Egyet-kettőt még fordulok,
S mindjár otthon leszek.

— Jöjjön haza, édesanyám,
Mer meghalt az édesapám.
— Eredj, édes jó leányom,
Én is mindjár menyek,
Egyet-kettőt még fordulok,
S mindjár otthon leszek.

— Jöjjön haza, édesanyám,
Eltemették édesapám.

— Eredj, édes jó leányom,
Én is mindjár menyek,
Egyet kettőt még fordulok,
S mindjár otthon leszek.

— Jöjjön haza, édesanyám,
Leánykérők jöttek hozzánk.
— Eredj, édes jó leányom,
Mindjárt haza menyek,
Odajöttek leánykérők,
Most már férjhez menyek.

(Kibéd, Marosszék. Ráduly 1975, 30. Ráduly J. gyűjtése)

18

Kicsi nemes legény

(A szívtelen anya)

Nagy Törökországban kicsi nemes legény
Ártatlan s ok nélkül raboskodik szegény.
Szóval azt kiáltja: — Anyám, édesanyám,
Három kővárad van, válts meg az egyikkel!

— Nem váltlak, nem váltlak, lelkem kedves fiam,
Mert fiú helyébe fiat ád az Isten,
De kőváram helyett nem ad mást az Isten!

— Nem bánom, nem bánom, lelkem édesanyám,
Mert koporsóm leszen tengernek két martja,
Szemfödelem leszen tenger sűrű habja,
Harangszóm is leszem tengernek zúgása.

Eltemetnek engem tengerbe a halak,
Megsiratnak engem az égi madarak,
Az égi madarak s az erdei vadak.

(Faragó 1998, 41 b. Kriza J. hagyatékában)

Szómagyarázat

angliába: angol eredetű posztóruha
aprán: apróra
bagariás: puhára cserzett marhabőr
bépockolva: (itt) elrejtett halott
biboris: bíborszínű
bivaltehen: bivalytehén
csóré: meztelen
elalítom: elaltatom
ereszködék: ereszkedett
fajolajas: sárgászöld bársony vagy selyemkötény
fejér: fehér
fereszti: fürdet
frustok: reggeli
fuvinta: fújt
hazamene: hazament
héja: hiány
hengér: hóhér
istállok: kérek
kamuka: damaszt
kéncsös: kincses
kidobol: kihírdet
kócs: kulcs
korcsoma: kocsma
könyvem: (itt) könnyem
küs: kis
láta: látott
mán: már
meghóttam: meghaltam
mög: meg
nőlének: nőttek
pocsolyat: patyolat, fehér gyolcs
pántika: pántlika, szalag
pergát: perkál (ruhaanyag)
rívas: sírás
rítta: (itt) hívta, csalogatta
sárig, sárog: sárga
sing: régi hosszmérték, 62cm
sorkáig: sarkáig
sütét: sötét
szövétnek: régi fáklya
tehéd: tied
tés is: te is
tőke: fatuskó
tük: ti
vagyon: van
vaj: (itt) vajon

TARTALOM

Székely népballadáink. I. (Ráduly János) *5*

Kőműves Kelemenné *8*

Barcsai *10*

Szegény kicsi Erzsi *11*

Kis Júlia *13*

Molnár Anna *15*

Júlia szép leány *16*

Budai Ilona *18*

Kádár Kata *20*

A nagy hegyi tolvaj *23*

Görgei Mihályné *25*

Szegény Szabó Orsik *26*

Bíró Szép Anna *28*

Leányok, leányok *30*

Csáki Erzsi *31*

Fehér László *33*

Diófának három ága *34*

Jöjjön haza, édesanyám *35*

Kicsi nemes legény *36*

Szómagyarázat *37*

ERDÉLYI GONDOLAT KÖNYVKIADÓ
A könyv szerkesztője: BEKE SÁNDOR
Nyomdai előkészítés: Erdélyi Gondolat Könyvkiadó
A szerkesztőség postacíme:
535600 Székelyudvarhely, Tamási Áron u. 87
Telefon/fax: 00–40–266–212703
E-mail: egondolat@yahoo.com; egk@freemail.hu

ISBN 978-606-534-011-4

www.erdelyigondolat.ro

Készült az Erdélyi Gondolat Könyvkiadó Nyomdájában,
Székelyudvarhelyen
Felelős vezető Beke Sándor igazgató

Az Erdélyi Gondolat Gyermekkönyvtárban megjelent:

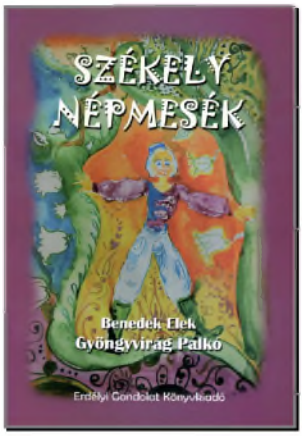

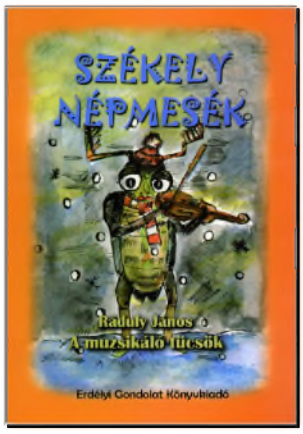

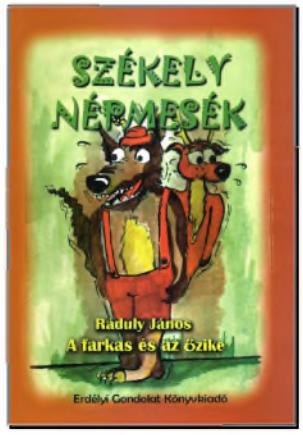

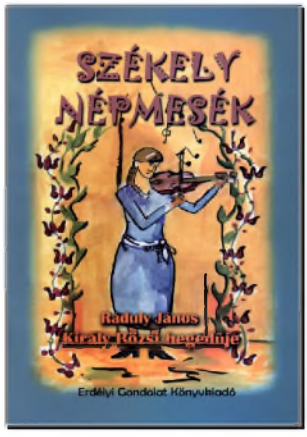

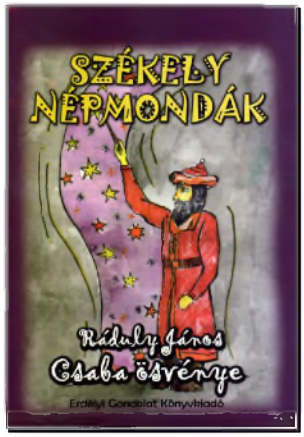

SZÉKELY
NÉPMONDÁK
Ráduly János
Aladást a Kalulllóig
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

MAGYAR
ÍRÓK ÉS KÖLTŐK
KARÁCSONYA
Karácsonyi álom
Antológia
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

Nagy Iván
Vélecek dalol
sok ezüst rzadárka

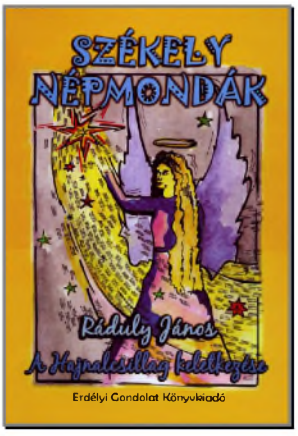
SZÉKELY
NÉPMONDÁK
Ráduly János
A Napraforgóvilág lakóiról
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

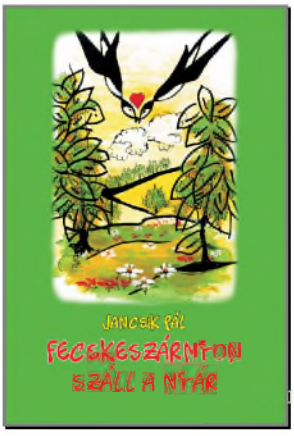
JANCSIK PÁL
FECSKESZÁRNYON
SZÁLL A NYÁR

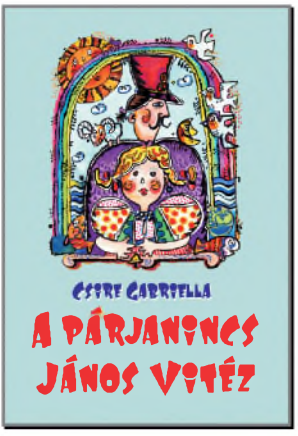
CSIRE GABRIELLA
A PÁRJANINCS
JÁNOS VITÉZ

SZÉKELY
KARÁCSONY
Versek és elbeszélések
karácsony ünnepéről
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

Beke Sándor
Góbé Miska

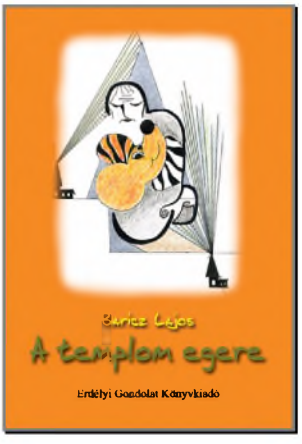
Buríz Lajos
A templom egere
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

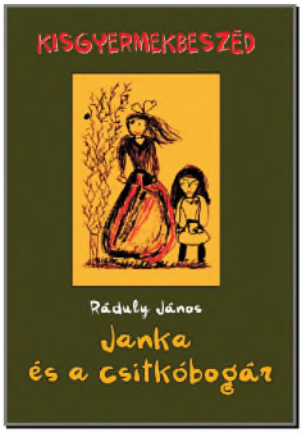
KISGYERMEKBESZÉD
Ráduly János
Janka
és a csitkóbogár

P. BUZOGÁNY ÁRPÁD
A CSENGŐS BÁRÁNY
ÉS A NAPOCSKA

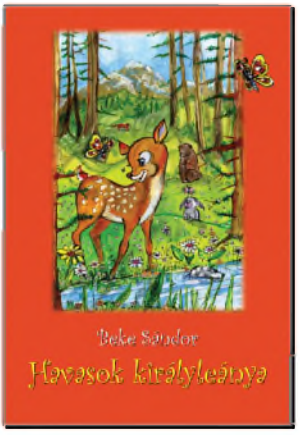
Beke Sándor
Havasok királyleánya

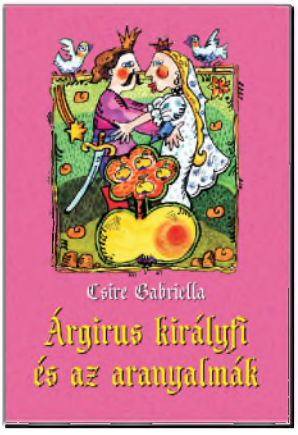
Csire Gabriella
Árgirus királyfi
és az aranyalmák

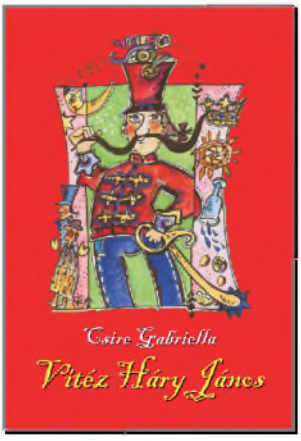
Csire Gabriella
Vitéz Háry János

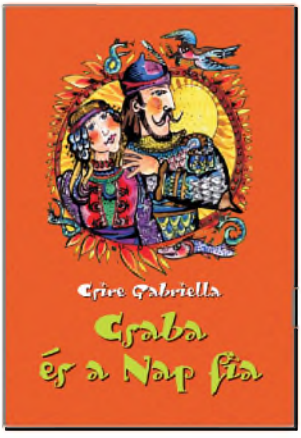
Csire Gabriella
Csaba
és a Nap fia

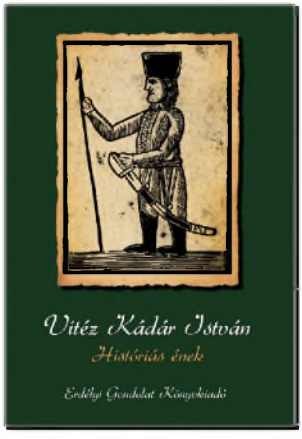
Vitéz Kádár István
Históriás ének
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

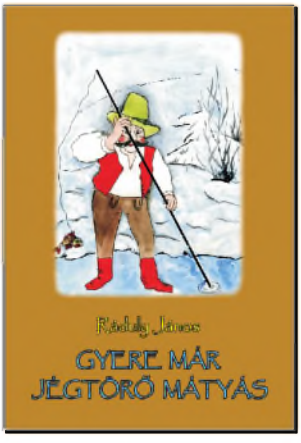
Ráduly János
GYERE MÁR
JÉGTÖRŐ MÁTYÁS

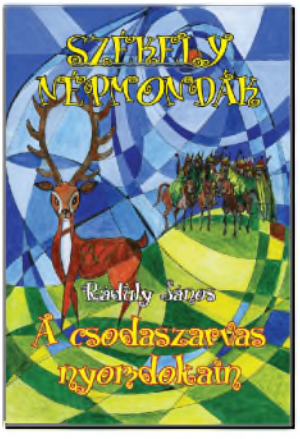
SZÉKELY
MESEMONDÁK
Ráduly János
A csodaszarvas
nyomdokain

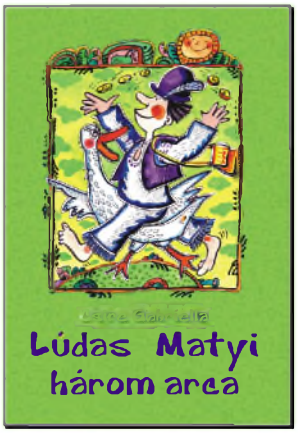

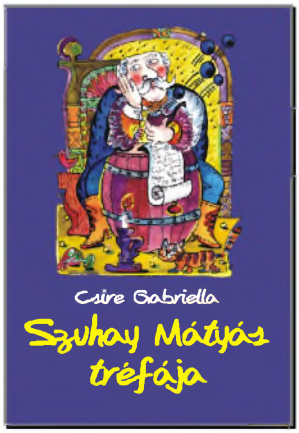

Könyveink megrendelhetők postai utánvéttel
a szerkesztőség címén:

Erdélyi Gondolat Könyvkiadó
535600 Székelyudvarhely,
Tamási Áron u. 87 szám, Hargita megye
Telefon/fax: **00–40–266–212703**
E-mail: **egondolat@yahoo.com**
egk@freemail.hu

www.erdelyigondolat.ro

Az Erdélyi Gondolat Gyermekkönyvtárban megjelent:

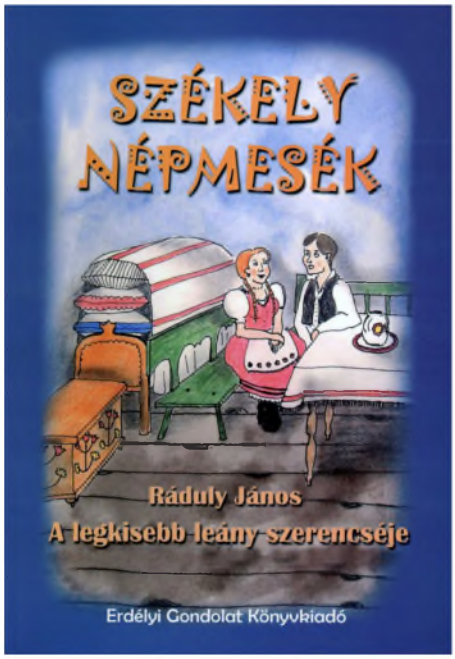

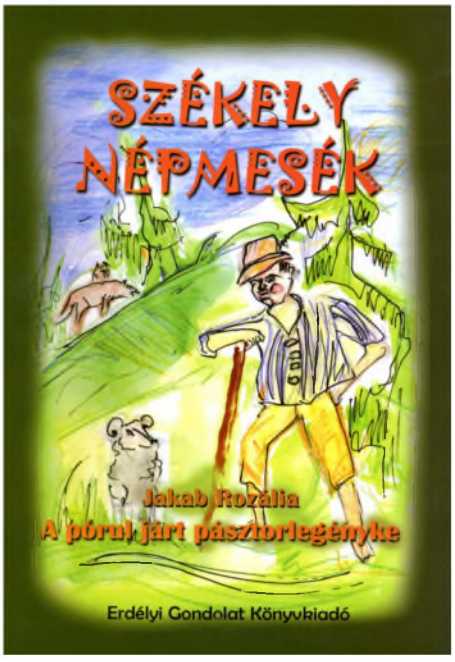

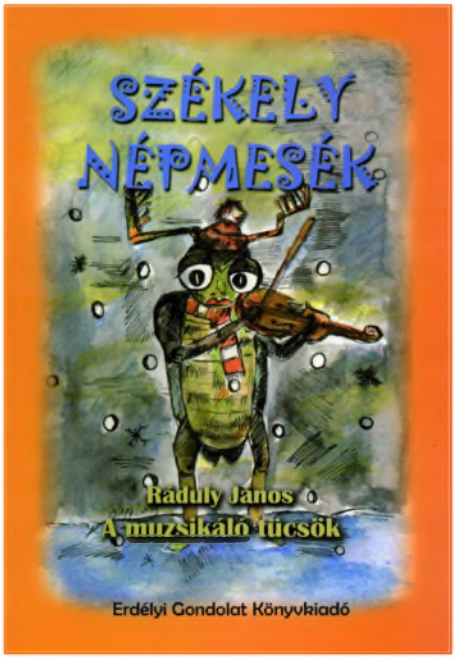
SZÉKELY
NÉPMESÉK
Ráduly János
A muzsikáló tücsök
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

SZÉKELY
NÉPMESÉK
Ráduly János
Szép Fuvella története
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

SZÉKELY
NÉPMESÉK
Ráduly János
Király Bözsi hegedűje
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

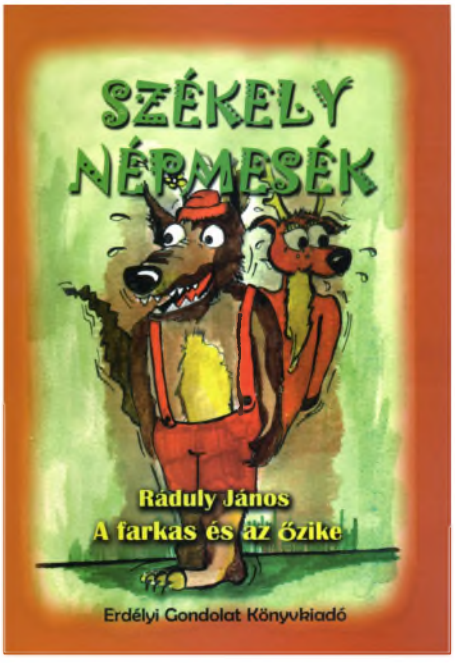
SZÉKELY
NÉPMESÉK
Ráduly János
A farkas és az őzike
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

SZÉPHISTÓRIA
Tündér Ilona
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

SZÉKELY NÉPMONDÁK
Ráduly János
Alagút a Kükülló-hegy
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

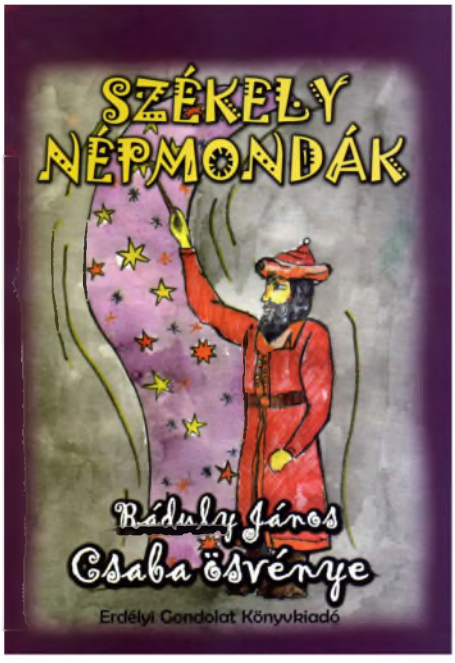
SZÉKELY NÉPMONDÁK
Ráduly János
Csaba ösvénye
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

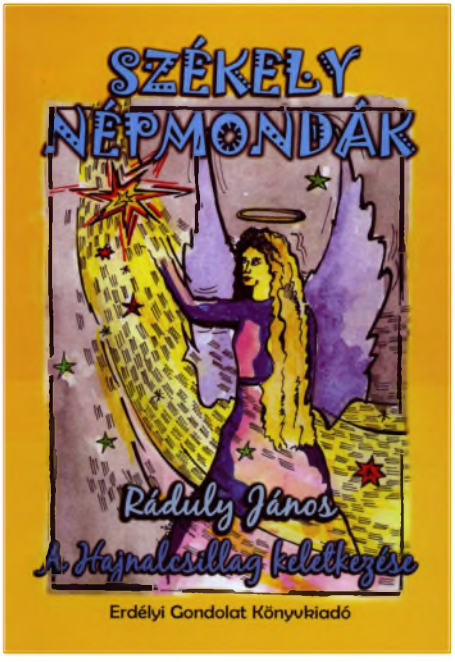
SZÉKELY NÉPMONDÁK
Ráduly János
A Hajnalcsillag keletkezése
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

SZÉKELY KARÁCSONY
Versek és elbeszélések karácsony ünnepéről
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

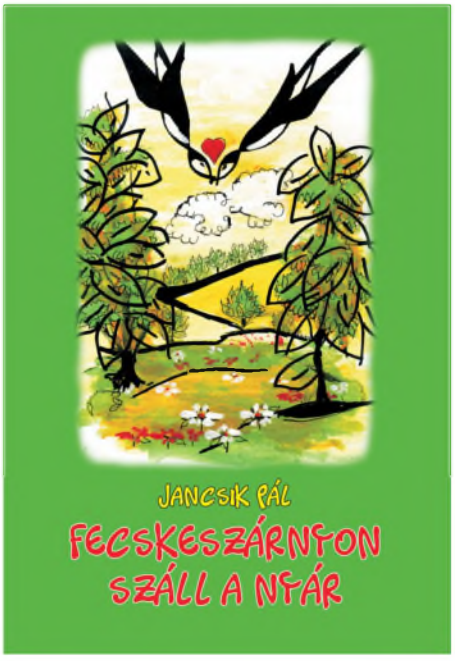
JANCSIK PÁL
FECSKESZÁRNYON SZÁLL A NYÁR

MAGYAR ÍRÓK ÉS KÖLTŐK KARÁCSONYA
Karácsonyi álom
Antológia
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

Beke Sándor
Góbé Miska

Nagy Irén
Veletek dalol
sok ezüst madárka

Baricz Lajos
A templom egere
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

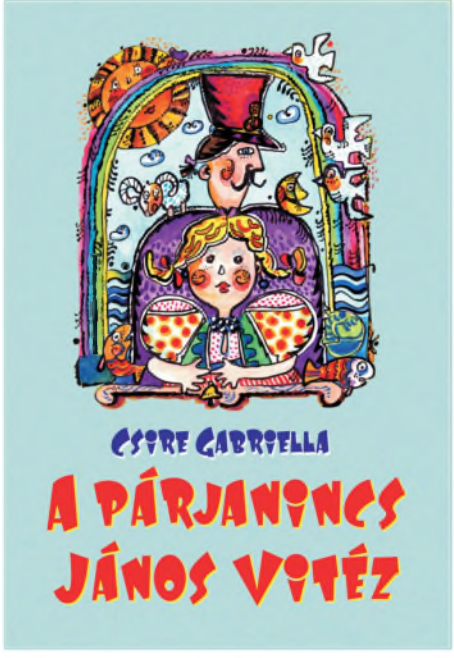
Csire Gabriella
A PÁRJANINCS
JÁNOS VITÉZ

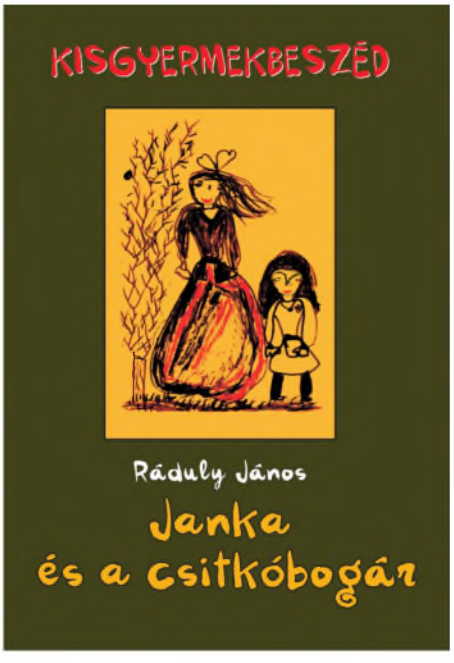
KISGYERMEKBESZÉD
Ráduly János
Janka
és a csitkóbogár

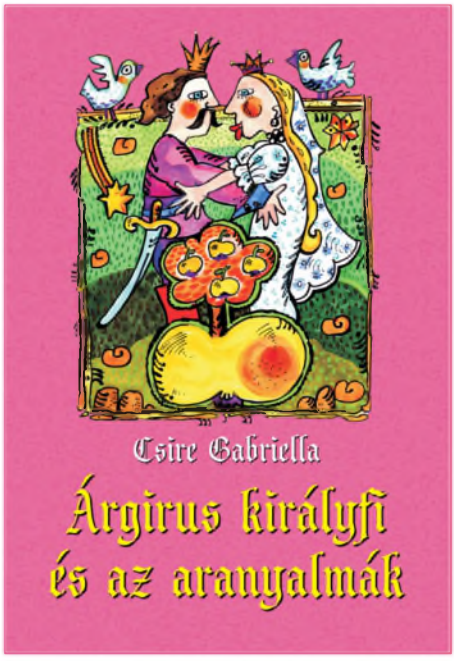
Csire Gabriella
Árgirus királyfi
és az aranyalmák

P. Buzogány Árpád
A csengős bárány
és a Napocska

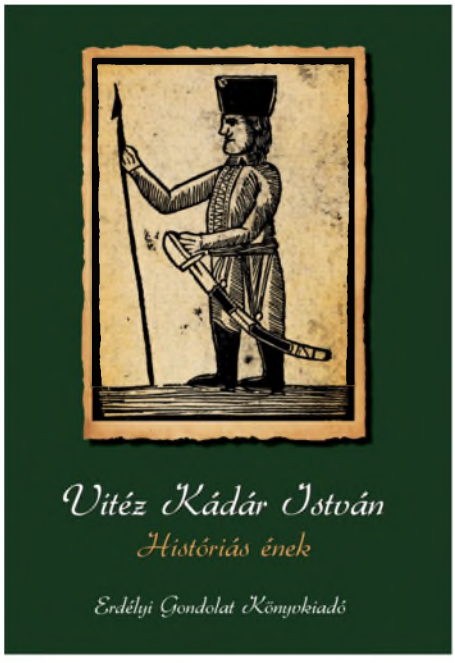
Vitéz Kádár István
Históriás ének
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

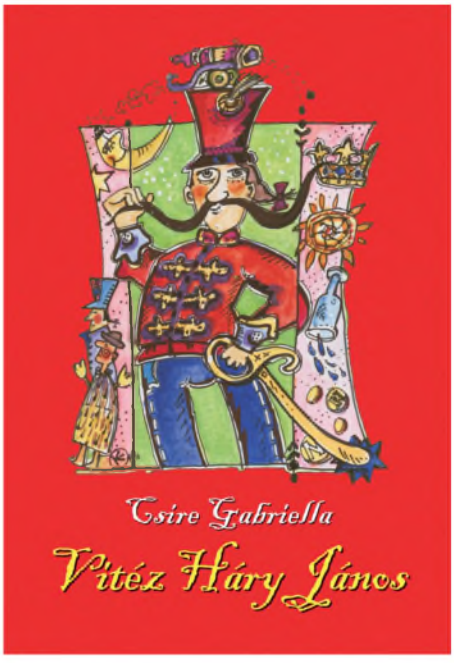
Csire Gabriella
Vitéz Háry János

Ráduly János

GYERE MÁR JÉGTÖRŐ MÁTYÁS

Jánky Béla

Szeretnék csergőfára lenni

Gyermekversek

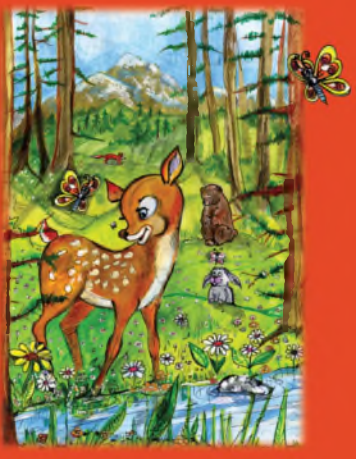

Beke Sándor

Havasok királyleánya

Csire Gabriella

Csaba és a Nap fia

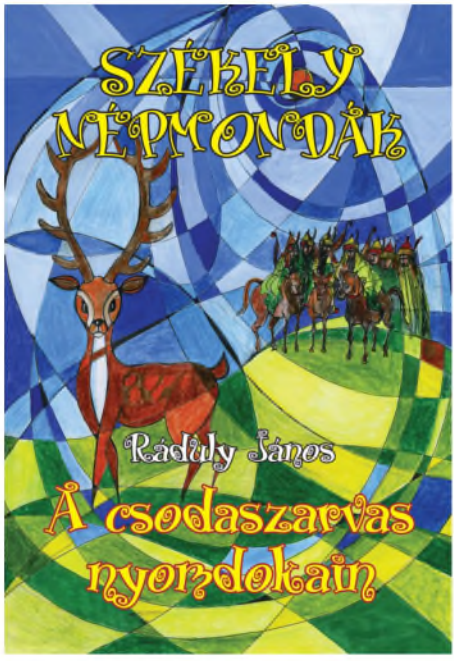
SZÉKELY NÉPMONDÁK
Ráday János
A csodaszarvas nyomdokain

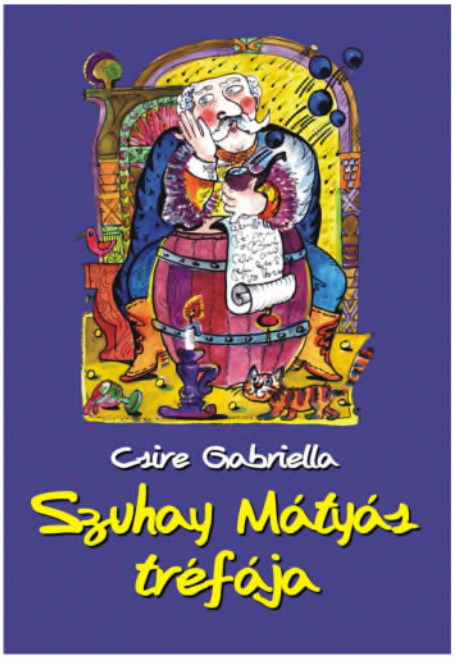
Csire Gabriella
Szuhay Mátyás tréfája

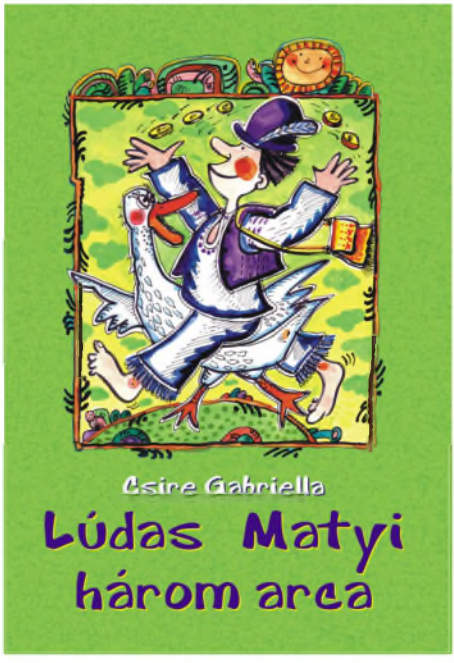
Csire Gabriella
Lúdas Matyi három arca

Beke Sándor
Öregapó, őzike és a csillagok

Az

ERDÉLYI GONDOLAT KÖNYVKIADÓ

gondozásában megjelent gyermek- és ifjúsági irodalom

Elek apó Cimborája — Antológia
(Válogatás a *Cimbora* 1922–1929-es évfolyamaiból)

Ráduly János: Az árnyékok lakodalma
(Gyermekversek)

Kercsó Attila: Csigaséta
(Gyermekversek)

Csire Gabriella: Áprilisi tréfa
(Gyermektörténetek)

Beke Sándor: Kezemben jégvirág
(Gyermekversek)

Csire Gabriella: Ráma és Szítá csodálatos története
(Két eposz-átdolgozás)

Beke Sándor: Bohókás ábécé
(Gyermekversek)

Beke Sándor: Hajóval a Déli-sarkon
(Gyermekversek)

Megszólal az aranycsengő
(Karácsonyi versek és történetek)

Ráduly János: A galambleány
(Tündérmesék)

Papp Attila: Oktondi okosok
(Verses mesék)

Kifestőkönyv
(Karancsi Sándor rajzaival)

László László: Erdélyi fejedelmek
(Tanulmány)

K. Kovács András: Őzgidák
(Gyermekversek)

Szente B. Levente: Az ezüsthajú tündérleány
(Mesék)

Ráduly János: Gyöngyvirág királyfi
(Népmesék)

P. Buzogány Árpád: Hattyúhívó
(Gyermekversek)

Zsidó Ferenc: Szent Anna tavától a bihari Asszonyszigetig
(Erdélyi magyar mondák)

Nagy Olga: A Nap küzdelme a Föld népéért
(Meseregény)

Marton Lili: Táltos János
(Meseregény)

Vöő Gabriella: A medve, a farkas és a róka komasága
(Állatmesék)

Ráduly János: Szitakötőtánc
(Gyermekversek)

Csire Gabriella: Itt járt Mátyás király
(Kis történetek a nagy királyról)

Csire Gabriella: Münchhausen báró barangolásai a nagyvilágban
(Átdolgozás)

Ráduly János: Mikor volt egy lovon hét patkó?
(Találós kérdések)

Ráduly János: Az igazat éneklő madár
(Székely népmesék)

Csire Gabriella: Turpi Lak
(Meseregény)

Derék borsszem vitéz
Szász népmesék (Fordította: Zsidó Ferenc)

Baricz Lajos: Kakukk és Habakuk
(Gyermekversek)

Csire Gabriella: Az aranyhal palotája
(Tarka történetek)

László László: A nándorfehérvári diadal
(Történeti mondák)

Gub Jenő: Rapsóné rózsája
(Erdélyi mondák, legendák, regék, tündérmesék)

A Tordai-hasadéktól Szent Anna taváig
(Mondák, legendák, regék, tündérmesék)

Ráduly János: A tulipános láda
(Kis-Küküllő menti székely népmesék, tréfák, anekdoták
kiejtés szerinti lejegyzésben)

Csire Gabriella: Gilgames álmai
(Eposz-átdolgozás)

P. Buzogány Árpád: A csengő, aki harang akart lenni
(Mesék, történetek)

Csire Gabriella: Trója
(A trójai mondakör)

Ráduly János: Hová, hová, Laji bátyám?
(Kis-Küküllő menti székely népmesék, mondák, tréfák
kiejtés szerinti lejegyzésben)

Benedek Elek: Szent Anna tava
(Elek apó mondáiból)

Beke Sándor: Álom a Titanicon
(Elbeszélő költemény)

Csire Gabriella: Egy magyar kalandor ifjúsága
(Gvadányi József *Rontó Pál* c. elbeszélő költeménye nyomán)

Becsüld a népet!
(A *Székely Útkereső* gyermekirodalmi antológiája)

Ráduly János: A legkisebb leány szerencséje
(Székely népmesék)

Kriza János: Borsszem Jankó
(Székely népmesék)

Benedek Elek: Gyöngyvirág Palkó
(Székely népmesék)

Jakab Rozália: A pórul járt pásztorlegényke
(Nyikó menti székely népmesék)

Ráduly János: A muzsikáló tücsök
(Székely állatmesék)

P. Buzogány Árpád: Öregapó muzsikája
(Mesék)

Ráduly János: Király Bözsi hegedűje
(Székely népmesék)

Ráduly János: Szép Fuvella története
(Székely népmesék a Kis-Küküllő mentéről
kiejtés szerinti lejegyzésben)

Ráduly János: A farkas és az őzike
(Székely állatmesék a Kis-Küküllő mentéről
kiejtés szerinti lejegyzésben)

Tündér Ilona
(Széphistória)

Ráduly János: Csaba ösvénye
(Székely népmondák. I.)

Ráduly János: Alagút a Küküllőig
(Székely népmondák. II.)

Ráduly János: A Hajnalcsillag keletkezése
(Székely népmondák. III.)

Székely karácsony
Versek és elbeszélések karácsony ünnepéről
(Kisantológia)

Karácsonyi álom
Magyar írók és költők karácsonya
(Antológia)

Jancsik Pál: Fecskeszárnyon száll a nyár
(Gyermekversek)

Beke Sándor: Góbé Miska
(Tréfás költemény)

Nagy Irén: Veletek dalol sok ezüst madárka
(Gyermekversek)

Ráduly János: Gyere már, Jégtörő Mátyás
(Gyermekversek)

Csire Gabriella: Vitéz Háry János
(Garay János *Az obsitos* című elbeszélő költeménye nyomán)

Beke Sándor: Szépséges kislakók
(Költemény)

Vitéz Kádár István
(Históriás ének)

Megjelenés előtt:

P. Buzogány Árpád: A csengős bárány és a napocska
(Gyermekversek)

Ráduly János: Janka és a csitkóbogár
(Kisgyermekbeszéd)